

Provincie Limburg	PS
DOCnr.	
Ingek.	27 MEI 2013
CASnr.	
ID. Initiatiefvoorstel Pennings – 1 minuut versie	

No: I-13-004

provincie limburg



1 Onderwerp

Een stapje terug om twee vooruit te zetten: werk naar alfa naar bèta (24-05-2013)

2 Aanleiding (aankruisen)

0 Uitvoering motie

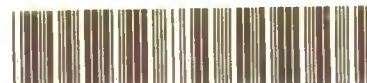
0 Nakomen toezegging van GS

0 Uitvoering beleid conform programmabegroting

0 Vaste afspraak tussen GS en PS

X Vervolg op motie 265 Leppers inzake 'Oormerken arbeidsmarktbudget voor verbetering positie werkzoekende 50plussers op de arbeidsmarkt' en motie 289 Leppers (50PLUS) inzake 'Ophogen arbeidsmarkt budget';

0 Nieuw beleid in verband met ...



2013/30233

27-5-2013

GRIF

13-8-2013

3 Bevoegdheid

De Provincie kent geen wettelijke taak op het vlak van onderwijs- en arbeidsmarktbeleid. In artikel 124, lid 1 Grondwet is echter de open huishouding van de provincies (en gemeenten) verankerd evenals in artikel 105 lid 1 van de Provinciewet. De bevoegdheid tot regeling en bestuur inzake de huishouding van de provincie wordt aan het provinciebestuur overgelaten. Daarnaast is in artikel 143a in de Provinciewet vastgelegd dat Provinciale Staten het recht hebben om initiatiefvoorstellen in te brengen.

4 Voorstel aan Provinciale Staten

4.1 GS de opdracht te geven samen met Chemelot een vraaggericht omscholingsprogramma 'Werk van alfa naar bèta' voor 40-plussers te ontwikkelen;

4.2 GS opdracht te geven een dergelijk omscholingsprogramma in de lijn van dit initiatiefvoorstel nader uit te werken en uiterlijk 1 december 2013 voor te leggen aan Provinciale Staten;

4.3 een bedrag van € 1,0 miljoen voor de uitvoering van dit programma beschikbaar te stellen ten laste van het budget "Verbetering positie 50 plussers op de arbeidsmarkt".

5 Argumenten

De vervangingsvraag voor technisch personeel in Limburg kan door ontgroening en een verminderende uitstroom vanuit de technische opleidingen niet uitsluitend worden gedekt vanuit de markt van afgestudeerden. Een aanzienlijk deel van afgestudeerde Limburgse jongeren keert na hun opleiding buiten Limburg niet terug naar deze provincie. Ook ontbreken in Limburg voldoende academische technische opleidingen waardoor jongeren met technische affiniteit moeilijker voor de regio behouden kunnen worden.

Er is weinig bekend over wat de beschikbaarheid is van werklozen vanaf circa 40 jaar en de achtergrond waarom zij moeilijk de weg vinden naar deze vervangingsvraag. Deze groep is in een normale economische situatie nu aan de top van hun economische bijdrage aan de

maatschappij. Daarnaast heeft deze groep nog een lang productief leven voor zich tot aan pensionering en is met gezin en huis maatschappelijk verankerd in Limburg.

- .1 *GS de opdracht te geven samen met Chemelot een vraaggericht omscholingsprogramma 'Werk van alfa naar bèta' voor 40 plussers te ontwikkelen;*

Met dit voorstel geven Provinciale Staten inhoud aan het langetermijnbeleid voor de topsectoren in Limburg, alsmede aan structureel vraaggericht arbeidsmarktbeleid.

- .2 *GS opdracht te geven een dergelijk omscholingsprogramma in lijn met dit initiatiefvoorstel nader uit te werken en voor te leggen aan Provinciale Staten;*

Via dit Initiatief willen Provinciale Staten komen tot een praktisch en deels revolverend omscholingstraject in de vorm van een structureel programma voor werkloze 40+ers met alfa-opleiding of alfa-werkervaring.

- .3 *Een bedrag van € 1,0 miljoen voor de uitvoering van dit programma beschikbaar stellen ten laste van het budget verbetering positie 50 plussers op de arbeidsmarkt.*

Uiteindelijk is het financiële en het macro-economisch voordeel van dit voorstel voor de overheid (minder uitkering, behoud van werkgelegenheid voor Limburg) vele malen groter dan het bedrag van € 1,0 miljoen aan kosten voor een dergelijk opleidingsprogramma.

6 Kosten en dekking

De initiële financiering voor het omscholingsprogramma komt ten laste binnen het arbeidsmarktbeleid vrij besteedbare deel (€ 1 miljoen) van het oorspronkelijke budget van € 2,5 miljoen voor "Verbetering van de positie 50 plussers op de arbeidsmarkt".



Initiatiefvoorstel Pennings

No: I-13-004

1 Onderwerp

Titel: *"EEN STAPJE TERUG OM TWEE VOORUIT TE ZETTEN: Werk van alfa naar bèta"*.

2 Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat

Inleiding

Provinciale Staten van Limburg willen dat deze provincie een actief arbeidsmarktbeleid voert om de vraag naar medewerkers en het aanbod van werkwilligen zo goed mogelijk op elkaar te laten aansluiten. Het beleid is onder meer gericht op het vervullen van de vervangingsvraag¹ in de economische topsectoren, het uitwerken van mogelijkheden om de werkgelegenheid (i.c. bedrijvigheid in deze regio) de komende jaren in Limburg behouden te behouden en tegelijkertijd ook te werken aan verdere groei van deze sectoren. De provincie heeft hiervoor het topsectorenbeleid opgesteld in combinatie met de zogeheten Brainport Human Capital Agenda (HCA – 'PEOPLE'-lijn), evenals de nu ter tafel liggende nota Provinciaal Onderwijs- en Arbeidsmarktbeleid 2012-2015.

Veel lopende initiatieven zijn echter aanbodgedreven (mensen opleiden en dan hopen dat er vanuit de industrie vraag is) zonder dat concreet en in detail de vervangingsvraag vanuit het bedrijfsleven is benoemd.

Het voorliggende omscholingsvoorstel is in zoverre anders, dat het voornamelijk vraaggedreven is en het bedrijfsleven zich moet committeren aan een succesvolle omscholing. Tegelijkertijd geeft de benadering in dit voorstel ook een praktisch antwoord op de kritiek van veel bedrijven (zie: HCA-studie Chemie) dat de kwaliteit van het aanbod (van schoolverlaters en daarna) niet voldoende is om meteen aan te sluiten op de eigen behoefte. Tenslotte zij opgemerkt dat de gekozen benadering in dit voorstel precies past binnen het initiatief van Limburg Economic Development (LED), dat juist wil komen tot een bundeling en omvorming van diverse Limburgse aanbodgestuurde arbeidsmarktinitiatieven tot een vraag gestuurde aanpak.

Aanleiding

Aanleiding voor dit Initiatiefvoorstel is de snelle en ingrijpende ontwikkeling van Chemelot als alleenstaand productieterrein voor chemieproducten tot het Nederlandse Chemie- en Nieuwe Materialencluster in het kader van de Toptechnologische Agenda. Het cluster bestaat uit een Onderzoeks- en Ontwikkelingscampus en een productiebedrijventerrein. Door deze combinatie is Chemelot nu al gegroeid tot een merknaam met internationale reputatie in de markt.

Uit de recente HCA-studie Chemie blijkt onomstotelijk dat in de periode ná 2015 binnen het chemie- en materialencluster Chemelot tekorten aan vakbekwaam uitvoerend technisch personeel zullen

¹ Definitie van vervangingsvraag: "De arbeidsvraag die ontstaat vanwege (vervroegde) pensionering, tijdelijke terugtrekking, sterfte, migratie en jobmobiliteit. Vanuit een sector bekeken, staat de vervangingsvraag gelijk aan de aanwervingsbehoefte die gecreëerd wordt om, bij uitstroom van werknemers uit de sector, het tewerkstellingsniveau op peil te houden. (uit: Herremans, W., Vanderbiesen, "De vervangingsvraag bij uitstroom van 55-plussers in de voedingssector", K.U. Leuven, Steunpunt Werk en Sociale Economie, 2011, p. 4)

ontstaan.

Oorzaken van deze tekorten liggen in onder meer:

- vergrijzing en krimp van de Limburgse beroepsbevolking. In Zuid-Limburg is 49% van de werknemers ouder dan 45 jaar. Slechts 3% is jonger dan 25;
- de vervangingsvraag kan niet gedekt worden met afgestudeerden, aangezien een aanzienlijk deel van die afgestudeerden na hun opleiding buiten Limburg niet terugkeert naar deze provincie;
- deels ontbreken van voldoende academische technische opleidingen in Limburg, waardoor jongeren met technische affiniteit moeilijker voor de regio behouden kunnen worden.

Op macroniveau blijkt dat het te verwachten tekort aan arbeidskrachten binnen de chemie in Limburg in 2016 rond 700 fte bedraagt. Dat komt neer op een tekort van zo'n 7%. Meer dan de helft van deze vervangingsvraag betreft functies op MBO en HBO-niveau. De geplande groei van de Chemelot Campus van 1000 fte naar 2000 fte is hierin niet verwerkt. Daarnaast blijkt uit internationaal onderzoek (CEFIC) dat er in toekomst steeds meer behoefte is aan multidisciplinair technisch geschoold personeel.

Ten behoeve van dit Initiatiefvoorstel is bij de bedrijven op Chemelot inzicht gevraagd in de daadwerkelijke korte termijnbehoefte aan technisch personeel en de vervangingsvraag over een periode van 10 jaar. Uit het HCA-onderzoek blijkt in ieder geval al dat 38% van de chemie gerelateerde bedrijven ook op langere termijn een personeelstekort verwacht, met name op MBO3 en MBO4 niveau. Indicatieve informatie voor de korte én de langere termijn is beschikbaar, maar het detailrapport vanuit Chemelot hierover is naar verluid binnen enkele weken gereed en wordt dan aan GS ter beschikking gesteld en kan worden gebruikt voor de verdere uitwerking van dit Initiatiefvoorstel.

Aangezien de komende jaren vanwege de ontgroening en uitval in de techniekopleidingen (MBO / Beroepsbegeleidende Leerweg) te weinig jonge mensen op de Limburgse arbeidsmarkt zullen komen, ligt het voor de hand te onderzoeken wat de beschikbaarheid is van werklozen vanaf circa 40 jaar en de achtergrond waarom zij moeilijk de weg vinden naar deze vervangingsvraag. Een belangrijk knelpunt in de arbeidsmarkt ligt in ieder geval in het feit dat veel mensen een alfa-gerichte opleiding of werkervaring hebben, terwijl in onze provincie de vervangingsvraag vooral gericht is op bèta-gerichte – dus technische – medewerkers. Het ligt voor de hand om de oplossing voor deze 'mismatch' te zoeken in mogelijkheden om Limburgse werklozen met affiniteit met techniek om te scholen 'van alfa naar bèta'.

Reden om dit voorstel te richten op werklozen van 40 jaar en ouder is dat deze groep in een normale economische situatie nu aan de top van hun economische bijdrage aan de maatschappij zou staan (grootste meerwaarde leveren gerelateerd aan de investering in hun opleiding). Daarnaast heeft deze groep nog een lang productief leven voor zich tot aan pensionering (nog maximaal 27 jaar) en is met gezin en huis maatschappelijk verankerd in Limburg. Het betreft mensen die het fundament vormen van onze maatschappelijke en culturele betrokkenheid. Zij zijn op grond van verplichtingen (huis, schoolgaande kinderen etc.) ook het minst in staat om te verhuizen en ver buiten de eigen regio een baan te nemen.

Beoogd resultaat

Het beoogd resultaat van dit Initiatiefvoorstel is om de concrete vervangingsvraag vanuit de

bedrijven op Chemelot op te lossen via werklozen met een alfa-gerichte opleiding of werkervaring en deze via gerichte scholingsprogramma's te laten instromen op de beschikbaar komende bèta-banen. Een succesvolle instroom op Chemelot moet dienen als grondslag voor soortgelijke initiatieven binnen andere sectoren, te weten: het automotive-cluster rondom NedCar, de agrifood- en logistiekclusters in Venlo en de cluster health-sciences in Maastricht. Uiteraard moeten ook werklozen met een bèta-achtergrond en een grote afstand tot de arbeidsmarkt ook aan dit scholingsprogramma kunnen deelnemen.

3. Bevoegdheid

De Provincie kent geen wettelijke taak op het vlak van onderwijs- en arbeidsmarktbeleid. In artikel 124, lid 1 Grondwet is echter de open huishouding van de provincies (en gemeenten) verankerd evenals in artikel 105 lid 1 van de Provinciewet. De bevoegdheid tot regeling en bestuur inzake de huishouding van de provincie wordt aan het provinciebestuur overgelaten.

Vanuit de triple-helix structuur wordt de Provincie gezien als het orgaan dat een signalerende, faciliterende en ook deels sturende rol heeft op het gebied van arbeidsmarktontwikkeling binnen Limburg. Daarnaast is in artikel 143a in de Provinciewet vastgelegd dat Provinciale Staten het recht hebben om initiatiefvoorstellen in te brengen.

4. Voorstel aan Provinciale Staten

Via dit Initiatief willen Provinciale Staten komen tot een praktisch en zichzelf bedruipend omscholingstraject in de vorm van een structureel programma voor werkloze 40+ers met alfa-opleiding of alfa-werkervaring. Concreet houdt dit in dat 'alfa-mensen' met een HBO-opleiding in eerste instantie een omscholingstraject volgen tot 'bèta-personen' met diploma op MBO-niveau. Alfa-MBOers (of mensen met alfa-MBO werkervaring) volgen dus in eerste instantie een traject op ofwel MBO-niveau 2 ('techniekstarter' op de arbeidsmarkt) of bèta-LBO niveau. In lijn met de titel van dit Initiatiefvoorstel gaat het er dus om dat deelnemers in dit programma eerst een stapje achteruit doen (van HBO naar MBO of MBO naar MBO2-niveau of LBO) om er daarna twee vooruit te zetten: (1) het hebben van een baan en (2) doorgroeimogelijkheden naar hogere functies in de eigen regio.

Het voorstel gaat uit van:

- een praktisch georiënteerd omscholingsprogramma met een gemiddelde duur van 2 jaar met aan het eind een diploma;
- een baangarantie aan het eind van de opleiding bij een bedrijf op Chemelot.

Om het succes zo groot mogelijk te maken is het van groot belang dat de bedrijven op Chemelot via de Chemelot-sitebeheerder (of een ander overkoepelend orgaan) de functies en de functiespecificaties voor de vervangingsvraag in de periode 2014-2016 hard maken en gecommitteerd zijn aan het bieden van een daadwerkelijke baan na afsluiting van het omscholingstraject. De concrete vraag wordt naar verwachting benoemd in het Chemelot-rapport dat de komende weken verschijnt. Met deze gegevens kan, onder aansturing van Gedeputeerde Staten, de vervangingsvraag die door werklozen ingevuld kan worden, verder worden ingevuld.

Het voorstel aan Provinciale Staten is:

- 4.1. GS de opdracht te geven samen met Chemelot een vraaggericht omscholingsprogramma 'Werk van Alfa naar Beta' voor 40 plussers te ontwikkelen;

4.2. GS opdracht te geven een dergelijk omscholingsprogramma in lijn met dit initiatiefvoorstel nader uit te werken en uiterlijk 1 december 2013 voor te leggen aan Provinciale Staten; een bedrag van € 1,0 miljoen voor de uitvoering van dit programma beschikbaar te stellen ten laste van het oorspronkelijke budget "Verbetering positie 50 plussers op de arbeidsmarkt".

5. Toelichting / kernargumenten/onderbouwing

Kernargumenten voor het Initiatiefvoorstel

Om het succes zo groot mogelijk te maken is het van groot belang dat de bedrijven op Chemelot via de Chemelot-sitebeheerder (of een ander overkoepelend orgaan) de functies en de functiespecificaties voor de vervangingsvraag in de periode 2014-2016 hard maken. Dit wordt naar verwachting benoemd in het Chemelot-rapport dat binnenkort verschijnt. Met deze gegevens kan concreet de vervangingsvraag door de werklozen dan ingevuld worden. Teneinde het programma vooral vraaggericht te laten zijn met het oog op daadwerkelijke invulling van toekomstige vacatures moeten:

- de bedrijven op Chemelot zich aan het omscholingsprogramma verbinden door te garanderen dat (1) de deelnemers gedurende de opleiding ook praktijkervaring binnen de bedrijven kunnen opdoen; (2) afgestudeerden een baangarantie in Limburg krijgen van tenminste 2 jaar;
- de Chemelotbedrijven vanuit het eigen personeel docenten ter beschikking stellen die on-site praktijklessen on-site geven aan de deelnemers. Samen met de opleidingsinstituten maken de bedrijven praktijkgericht lesprogramma's die toegesneden zijn op de dagelijkse praktijk binnen het bedrijf;
- de Limburgse gemeenten en de drie UWV's werklozen (WW'ers) en bijstandsgerechtigden actief wijzen op dit omscholingsprogramma.

Nadere invulling en randvoorwaarden van het omscholingsprogramma

Er wordt vanuit gegaan dat werklozen een natuurlijke affiniteit moeten hebben met techniek, ook al hebben ze niet voor een technische opleiding of technische baan gekozen. Aangezien kennis van wiskunde, biologie, natuurkunde of scheikunde uiteindelijk doorslaggevend is voor de plaatsbaarheid van werklozen binnen de procesindustrie, kun je als 'toegangs-gate' kijken naar de genoten middelbare schoolopleiding (MAVO, HAVO, VWO) en de resultaten voor de exacte vakken. Het omscholingsprogramma vindt plaats op de Chemelot Campus. De omscholing bestaat uit een voornamelijk theoretisch lesprogramma van zes maanden, waarin kennis op het gebied van wiskunde, natuurkunde en scheikunde wordt bijgespijkerd. De veronderstelling hierbij is dat bijvoorbeeld HBO-opgeleide werklozen met een gemiddeld-goed abstraherend vermogen relatief makkelijk in staat zullen zijn om deze vakken op MBO-niveau op te pikken (vergelijkbare situatie bij andere opleidings/werkervaringsniveaus).

Deze zes maanden vinden plaats on-site bij Chemelot binnen de al bestaande opleidingsfaciliteiten van CHILL, het samenwerkingsverband tussen de Chemelot Campus en diverse Limburgse opleidingsinstituten (Zuyd Hogeschool en Arcus College).

Hierdoor zien de deelnemers in het programma iedere dag voor welke werkomgeving zij de opleiding volgen en blijven daardoor extra gemotiveerd. Dit werk-leertraject wordt primair verzorgd door medewerkers van de deelnemende Chemelotbedrijven die later de 'opgeleide omscholers' aannemen. Er is dus een één-op-één relatie tussen de omscholer en het bedrijf met de specifieke

vervangingsvraag. Reden voor deze benadering is dat bedrijven vooraf willen 'voelen en proeven' dat de werklozen na afloop van het programma direct passen binnen het bedrijf. Het resultaat moet zijn dat deelnemers vanaf 6 maanden beginnen '4 dagen school + 1 dag praktijk' en eindigen met '4 dagen praktijk en 1 dag school' aan het afrondend diploma. Na zes maanden is er een toets. Wie slaagt voor deze toets, komt in een praktijkprogramma waarin toepassing van de theoretische kennis in een technisch beroep (processtechniek, laborant etc.) centraal staat.

De Provincie moet met de UWV's overeenkomen dat als werklozen deelnemen aan dit omscholingstraject zij worden vrijgesteld van hun sollicitatieplicht, aangezien ze dankzij de opleiding concreet uitzicht hebben op een betaalde baan. Deelnemende werklozen moeten in principe ook geen kosten hoeven maken voor het volgen van dit programma. Uiteindelijk is het financiële en het macro-economisch voordeel voor de overheid (minder uitkering, behoud van werkgelegenheid voor Limburg) vele malen groter. Om de toegang tot het programma vanuit de hele provincie mogelijk te maken, zou de provincie ervoor kunnen zorgdragen dat deelnemer een reiskostenvergoeding ontvangen gedurende de tijd dat zij deelnemen. Er dient uiteraard wel een passende screening door Chemelot te gebeuren om de motivatie van werklozen om echt op MBO-niveau (resp. LBO-niveau of juist HBO-niveau) een technische baan te ambiëren, te toetsen. Na het succesvol volgen van een opleiding is het natuurlijk mogelijk dat iemand buiten Chemelot een baan vindt. Bij de start van het omscholingstraject zou een contractuele voorwaarde opgenomen kunnen worden, dat de betreffende persoon dan in een periode van bijvoorbeeld 5 jaar een X-bedrag terugstort in een fonds dat gebruikt wordt voor de verdere implementatie of uitbreiding van het omscholingsprogramma. Een dergelijke aanpak past overigens uitstekend bij de afspraken in veel Cao's in Nederland.

Uitvoeringsorganisatie

De dagelijkse uitvoering van het programma moet in handen liggen van CHILL als bestaande erkende opleidingsstructuur van de gezamenlijke Chemelotbedrijven. CHILL moet voor de diverse functies een opleidingsprogramma maken voor de 1e zes maanden, waarna de maanden daarna worden ingevuld via een werk-leertraject onder directe leiding van de bedrijven. Voor zover mogelijk kunnen/moeten de bedrijven ook actief bijdragen in de theoretische opleiding van de eerste zes maanden.

Looptijd

Dit voorstel gaat uit van een looptijd van het omscholingsprogramma tot het jaar 2020. Deze looptijd hangt samen met de looptijd van het Brainport 2020 programma waarin de provincie actief participeert en daarnaast beslaat deze periode ook het grootste deel van de verwachte krimpcyclus in Limburg. Het programma kan worden opgedeeld in twee delen, met als eerste ronde de periode van 2014-2016. Gedeputeerde Staten kunnen het programma daarna, na evaluatie en goedkeuring door Provinciale Staten, telkens met een jaar verlengen.

Transfereerbaarheid

Zoals hiervoor al vermeld kan dit initiatief dienen als grondslag voor soortgelijke omscholingsprogramma's, bijvoorbeeld bij het automotive-cluster rondom NedCar, de agrifood- en logistiekclusters in Venlo en de cluster health-sciences in Maastricht.

Onderbouwing van het Initiatiefvoorstel

- Uit de genoemde HCA-studie blijkt dat vanwege de zogeheten ontgroening en uitval in de techniekopleidingen (MBO / Beroepsbegeleidende Leerweg) te weinig jonge mensen op de Limburgse arbeidsmarkt zullen komen. Het eerder genoemde tekort aan arbeidskrachten wordt mede hierdoor veroorzaakt. Het ligt dan voor de hand te onderzoeken wat de beschikbaarheid is van werklozen vanaf circa 40 jaar en de achtergrond waarom zij tot nu moeilijk de weg vinden naar deze vervangingsvraag. De conclusie is dat een belangrijk knelpunt in de arbeidsmarkt ligt in het feit dat veel mensen een alfa-gerichte opleiding of werkervaring hebben terwijl in onze provincie de vervangingsvraag vooral gericht is op bèta-gerichte – dus technische – medewerkers. Een – tenminste gedeeltelijke - oplossing voor deze 'mismatch' kan worden gevonden in het omscholen van Limburgse werklozen mét affiniteit met techniek 'van alfa naar bèta'. Reden om dit voorstel te richten op werklozen van 40 jaar en ouder is dat deze groep in een normale economische situatie nu aan de top van hun economische bijdrage aan de maatschappij zou staan (grootste meerwaarde leveren gerelateerd aan de investering in hun opleiding). Daarnaast heeft deze groep nog een lang productief leven voor zich tot aan pensionering (nog maximaal 27 jaar) en is met gezin en huis maatschappelijk verankerd in Limburg. Het betreft mensen die het fundament vormen van onze maatschappelijke en culturele betrokkenheid. Zij zijn op grond van verplichtingen (huis, schoolgaande kinderen etc.) ook het minst in staat om te verhuizen en ver buiten de eigen regio een baan te nemen.
- Het Rijksbeleid zet in op de versterking van die sectoren die voor Nederland de meest toegevoegde waarde opleveren. Voor Limburg is aansluiting gezocht bij het Rijksbeleid waarbij de topsector Chemie, Materialen zijn kristallisatiepunt kent op de Chemelot Campus. Door de triple helix partners zijn forse investeringen gedaan in het versterken van de open innovatie campus. De basics worden in hoog tempo op het gewenste niveau gebracht en ook de juiste faciliteiten worden ontwikkeld (incubators, investeringsfondsen). Door eenieder wordt onderkend dat de cruciale factor voor de doorontwikkeling van de Chemelot Campus is gelegen in de zogeheten "PEOPLE"-lijn. Het is van cruciaal belang dat alle functieniveaus in voldoende mate beschikbaar zijn. Dit vanaf MBO tot en met relevant academisch niveau. De faciliteiten en de randvoorwaarden zijn inmiddels grotendeels ingevuld via het "CHILL Innovation and Learning Lab" en de Sciences opleiding. Het is nu zaak om ook te zorgen voor voldoende instroom bij de Chemelotbedrijven op MBO en HBO niveau. Dit initiatief kan daartoe een belangrijke bijdrage leveren.
- Het voorliggende omscholingsvoorstel is voornamelijk vraaggedreven en het bedrijfsleven moet zich committeren aan een succesvolle omscholing. Tegelijkertijd geeft de benadering in dit voorstel ook een praktisch antwoord op de kritiek van veel bedrijven (zie: HCA-studie Chemie) dat de kwaliteit van het aanbod (van schoolverlaters en daarna) niet voldoende is om meteen aan te sluiten op de eigen behoefte. Dit voorstel biedt tevens een concreet toekomstperspectief voor mensen die dreigen definitief buiten de boot te vallen vanwege een 'verkeerde' (in de zin van: niet meer passend bij de huidige vraag) vooropleiding. Zij krijgen nu vanuit het principe '1 stapje achteruit en daarna 2 vooruit' nu wel weer perspectief. Dit is mogelijk op een lager niveau dan ze oorspronkelijk gewend waren, maar het zorgt ervoor dat ze ook in de toekomst in Limburg kunnen wonen, werken, leven en een bijdrage leveren aan onze Limburgse maatschappij. Dit initiatief is complementair aan de initiatieven die vanuit het onderwijsveld, het bedrijfsleven en de provincie en gemeenten worden ondernomen om ook jongeren (m.n. met MBO bèta-opleiding) binnen onze provincie aan werk te helpen.

Om de slaagkans zo groot mogelijk te maken is het van groot belang dat de bedrijven op Chemelot via de Chemelot-sitebeheerder (of een ander overkoepelend orgaan) de functies en de functiespecificaties voor de vervangingsvraag in de periode 2014-2016 hard maken. Dit gebeurt - naar verwachting - in het Chemelot-rapport dat binnenkort verschijnt. Met deze gegevens kan concreet de vervangingsvraag en het passende omscholingsprogramma voor werklozen worden ingevuld.

- Met dit voorstel geven Provinciale Staten inhoud aan het langetermijnbeleid voor de topsectoren in Limburg, alsmede aan structureel arbeidsmarktbeleid. Doel van dit beleid is het behoud van werkgelegenheid binnen Limburg en het verminderen van de werkloosheid binnen onze provincie.
- Via dit Initiatief komen Provinciale Staten tot een praktisch en revoluerend omscholingstraject in de vorm van een structureel programma voor werkloze 40+ers met alfa-opleiding of alfa-werkervaring. Concreet houdt dit in dat 'alfa-mensen' met een HBO-opleiding in eerste instantie een omscholingstraject volgen tot 'bèta-personen' met diploma op MBO-niveau. Alfa-MBOers (of mensen met alfa-MBO werkervaring) volgen dus in eerste instantie een traject op ofwel MBO-niveau 2 ('techniekstarter' op de arbeidsmarkt) of bèta-LBO niveau. In lijn met de titel van dit Initiatiefvoorstel gaat het er dus om dat deelnemers in dit programma eerst een stapje achteruit doen (van HBO naar MBO of MBO naar LBO) om er daarna twee vooruit te zetten: (1) het hebben van een baan en (2) doorgroeimogelijkheden naar hogere functies in de eigen regio.
- Uiteindelijk is het financiële en het macro-economisch voordeel voor de overheid (minder uitkering, behoud van werkgelegenheid voor Limburg) vele malen groter dan het bedrag van € 1,0 miljoen euro aan kosten voor een dergelijk opleidingsprogramma. 50 plussers kunnen uiteraard ook deelnemen aan een dergelijk opleidingsprogramma voor 40 plussers.

6. Afweging van alternatieven en motivering gemaakte keuze

Het alternatief voor dit voorstel zou zijn om vanuit de Provincie uitsluitend aanbodgericht te werken en mensen om te scholen naar technische beroepen waarvan dan slechts gehoopt kan worden dat ze aansluiten bij een vraag op de arbeidsmarkt, al dan niet in Limburg. Dit alternatief is gewogen en te licht beoordeeld omdat het eindresultaat onvoldoende hard gedefinieerd kan worden.

Ook de doelstelling om mensen te behouden in Limburg wordt dan niet gehaald. In het recente verleden zijn andere - vanuit het bedrijfsleven en het onderwijsveld gezamenlijke - initiatieven ondernomen om met name op MBO-niveau (operators) extra capaciteit te ontwikkelen en de instroom naar Chemie te bevorderen. De provincie heeft het daarvoor ontwikkelde Licence to Operate (LTO) programma ondersteund. Die instroom is ook groter geworden, maar ook hier bleek in de praktijk toch een vooral aanbodgerichte aanpak, terwijl in het voorliggende Initiatiefvoorstel voornamelijk gekozen wordt voor een vraaggerichte invulling van de benodigde capaciteit.

Uiteraard kunnen wel de 'lessons learned' van het LTO programma worden meegenomen in de verdere uitwerking van dit voorstel.

7. Relatie met Programmabegroting – financiële aspecten

Met de provinciale bijdrage worden in principe navolgende kosten gedekt:

- huur van fysieke ruimte op de Chemelot Campus voor het geven van de omscholing;
- kosten voor de theorielessen gedurende de eerste zes opleidingsmaanden tot en met de toets (kosten van inhuur van onderwijsinstellingen);
- overige rechtstreekse uitvoeringskosten t.b.v. de opleiding (te denken valt aan bijvoorbeeld specifieke begeleidingskosten t.b.v. de werkloze cursist/trainee);
- reiskosten van cursisten gedurende de opleiding;
- disseminatie/reclame om de omscholing te promoten.

Het bedrijfsleven op Chemelot dient de navolgende kosten te dragen:

- ter beschikkingstellen van voldoende praktijkdocenten (uren, lesmateriaal);
- ter beschikkingstelling van begeleiding tijdens on-site praktijklessen (leer-werktraject);
- baangarantie van twee jaar indien een persoon de omscholing goed en met diploma afrondt.

Dit project sluit zeer nauw aan bij de doelstellingen zoals geformuleerd in Motie 265 'Leppers Oormerken arbeidsmarkt budget voor verbetering positie werkzoekende 50plussers op de arbeidsmarkt' en Motie 289 'Leppers c.s. inzake Ophogen arbeidsmarkt budget'. De initiële financiering voor het omscholingsprogramma kan daardoor ten laste komen van het binnen het arbeidsmarktbeleid vrij besteedbare deel (€ 1 miljoen) van het oorspronkelijke budget van € 2,5 miljoen voor "Verbetering van de positie van 50 plussers op de arbeidsmarkt". Voor de jaren ná 2016 moet structurele financiering komen vanuit het lopende Programma Arbeidsmarkt, waarbij de bijdrage van de provincie elk jaar minder wordt (verlaging van begeleidingskosten) en bedrijven meer gaan betalen.

8. Juridische aspecten – deregulering

Niet van toepassing.

9. Verbindingslijnen en andere visies

De verbindingslijnen van dit voorstel richting provinciaal beleid op het gebied van arbeidsmarkt, onderwijs, demografische ontwikkelingen en Brainport 2020 zijn in voorgaande tekst uitvoerig beschreven.

10. Verdere planning, procedure en uitvoering

Op 31 mei 2013 wordt onderhavig initiatiefvoorstel besproken in de Statencommissie Economie Bestuur en Duurzaamheid. Indien het voorstel daarna wordt ondersteund door Provinciale Staten, dienen Gedeputeerde Staten het voorstel nader uit te werken en uiterlijk 1 december 2013 Provinciale Staten te informeren over de aanpak, aan de hand van een volledig uitgewerkt voorstel, inclusief een voorstel voor een adequate uitvoeringsorganisatie en marketingstrategie om werklozen voor dit omscholingsprogramma te interesseren. Onderdeel van de uitwerking zal in ieder geval moeten zijn om vast te stellen hoe werklozen die – om welke reden ook - nog onvoldoende WW hebben opgebouwd, ook aan dit twee jaar durende programma zouden kunnen deelnemen.

11. Periodieke informatie

Gedeputeerde Staten zullen Provinciale Staten iedere zes maanden informeren over het aantal deelnemers, het aantal doorstromende cursisten (na de 6-maandentoets) en het aantal ingevulde

banen als gevolg van deze omscholing. Ook zal inzicht worden gegeven in kosten die de provincie in de afgelopen zes maanden heeft gemaakt en zullen daarbij dan mitigerende maatregelen worden voorgesteld om kostenoverschrijdingen tegen te gaan.

12. Evaluatie

Het opleidingsprogramma wordt initieel voor twee jaar (2014-2016) vastgesteld en daarna ieder jaar door Provinciale Staten geëvalueerd op grond van een analyse van Gedeputeerde Staten. De evaluatie bevat tenminste de onder punt 11 beschreven elementen.

13. Communicatie

Communicatie over de besluitvorming inzake dit Initiatiefvoorstel verloopt op gebruikelijke wijze via de besluitenlijst Provinciale Staten.

14. Bijlagen ter inzage en/of meegezonden

Geen.



ONTWERPBESLUIT PROVINCIALE STATEN VAN LIMBURG

No: I-13-004

Provinciale Staten van Limburg;

- gezien het Initiatiefvoorstel van Statenlid dhr. Pennings (PvdA) d.d. 24 mei 2013 van **"EEN STAPJE TERUG OM TWEE VOORUIT TE ZETTEN: Werk van alfa naar bèta"**

besluiten:

1. GS de opdracht te geven samen met Chemelot een vraaggericht omscholingsprogramma 'Werk van alfa naar bèta' voor 40-plussers te ontwikkelen;
2. GS opdracht te geven een dergelijk omscholingsprogramma in de lijn van dit initiatiefvoorstel nader uit te werken en uiterlijk 1 december 2013 voor te leggen aan Provinciale Staten;
3. een bedrag van € 1,0 miljoen voor de uitvoering van dit programma beschikbaar te stellen ten laste van het budget "Verbetering positie 50 plussers op de arbeidsmarkt".

Aldus vastgesteld door de Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van

voorzitter,

griffier,